

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

DE || LIBERTATE || CHRISTIANA ||

Lensaeus, Johannes

Antverpiae, 1590

Capvt III. Quænam sit ea quæ dicitur à peccato libertas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46059](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46059)

hominem secundum Christum recuperauimus; breuiter & quasi cursim ex literis sacris descripsimus. Nunc de partibus eius tribus dicendum est separatim; ac primum de libertate à peccato, quòd ea prima sit ac veluti ianua cæterarum.

CAPVT III.

Quanam sit ea qua dicitur à peccato libertas.

a. Cor. 3.
Lib. de Spir.
c. 17, s. 26.

VBI Spiritus Domini, ait Apostolus, ibi libertas. Huius enim Spiritus dono, inquit Augustinus, quo iustificamur, fit in nobis vt non peccare delectet, vbi libertas est: sicut præter hunc spiritum peccare delectat, vbi seruitus: à cuius operibus abstinendum, si est, spiritualiter sabbatizandum est. Spiritus itaque sanctus, qui vbi vult spirat, cuius secretam & intimam atque ineffabilem operationem nulla repellit cordis humani duricies, sed soluit eam cum vult, & non est qui se abscondat à calore eius; deiectam seruitute voluntatem erigit, duplicique peccati constrictam vincula solutam & liberam reddit. Namque à cupiditate, superculi, vitiosoque amore, quo quasi vincula & incuruata tenebatur, correctam atque immutatam, primum liberat vt amet veritatis & iustitiæ bonum, quod detestabatur; errorem verò & iniquitatem quam amabat, excretur: quæ sanè mutatio est dexteræ excelsi. Tum verò contractum ob priores offensas reatum soluit, charitatem infundens, vereque Dei Filium & amicum efficiens: qui deinceps Patri cælesti lubens, atque alacris obtemperet. Cum enim (ait S. Basilius) data fuerit remissio peccatorum, tunc accipit homo libertatem à peccato: vnde intelligitur, eum qui facit peccatū, non solum concupiscentiæ in ipso regnantis, neque solum peccati in genere; verumetiam peccati, quod fecit, seruum esse. quod etsi transeat actu, tamen reatu maneat vsque ad remissionem peccatorum, necesse est. Tunc

Lib. 1. de bapt.

ergo

ergo efficimur verè liberi, inquit Augustinus, cum Deus nos fingit, id est, format & creat: non vt homines, quod iam fecit, sed vt boni homines simus, quod nunc gratia sua facit: vt simus in Christo Iesu noua creatura, secundùm quod dictum est: Cor mundum crea in me Deus, & spiritum rectum innoua in visceribus meis. Vnde perspicitur, eam demum veram esse libertatem, quam oratione Propheta poscebat, dicens: Dirige gressus meos secundùm eloquium tuum, & non dominetur mihi omnis iniquitas. Vbi quid aliud dicit, inquit Augustinus, quàm rectum & liberum me fac secundùm promissum tuum? quanto enim magis regnat in vnoquoque Dei charitas, tanto minus ei dominatur iniquitas. Quam libertatem Apostolus habere nos cupiebat, cum his adhortaretur verbis: Non ergo regnet peccatum in vestro mortali corpore, vt obediatis concupiscentiis eius. Et rursùm: Peccatum vobis nõ dominabitur. Tunc enim, ait Augustinus, ipsum nostræ voluntatis arbitrium verè sit liberum, dum à carnalium concupiscentiarum dominatione liberatur, dicente Domino: Si vos Filius liberauerit, verè liberi eritis. Et rursùm: Non est libera dicenda voluntas humana, quamdiu est vincens & vincens cupiditatibus subdita. A quo enim quis deuictus est, huic & seruus addictus est. Et, Si vos Filius liberauerit (ait ipse Dei Filius) tum verè liberi eritis. Præclarè igitur Leo: Sunt, inquit, intra nosmetipsos multa certamina: & aliud caro aduersus spiritum, aliud spiritus aduersus carnem concupiscit. In qua dissensione, si cupiditates carnis fuerint fortiores, turpiter animus amittet propriam dignitatem, & perniciosum erit ei seruire, quem decuerat imperare. Si autem mens rectori suo subdita, & supernis muneribus delectata, terrenæ voluptatis incitamenta calcauerit, & in suo mortali corpore regnare peccatum non suerit: ordinatissimum

R. 2. tenē-

Enchirid. 31.

Psal. 50.

Psal. 118.

In Psal. 118.

Epistola 90.

Epistola 144.

Serm. 2. de

Quadrages.

tenebit ratio principatum, & munitionem eius nulla
 spiritualium nequitiarum labefactabit illis. Quia
 tunc est vera pax hominis, & vera libertas, quando
 caro animo iudice regitur, & animus Deo præside
 gubernatur. Sic Leo, doctrinam Apostolicam planissime
 nobis exprimes: quia debitores, inquit Paulus, sumus,
 non carni ut secundum carnem viuamus. Hoc autem
 ne secundum carnem viuamus, nihil aliud est, inter
 prete diuo Chrysostomo, quam ne dominam illam
 vitæ nostræ faciamus. non enim decet ut illa imperet
 sed obediendo sequatur: neque ut vitam nostram di
 rigat, sed ut spiritus leges quibus ipsa regatur, accipiat.
 Idcirco enim præsidet vnusquisque sibi, quemadmo
 dum diuus Ambrosius ait, quadam potestate regali
 coërceat in se corporis luxus, & in seruitutem redige
 carnem suam, atque ob eam causam dictum esse vult
 Regnum Dei intra vos est. & illud item in Canticis
 animam: Exi, id est (inquit) exi à seruitio, exi à carnis
 imperio & dominatu; atque exi non in carne, sed in
 spiritu, exi ad regimen potestatis. Neque verò dicitur
 repugnare putandum est, quòd hæc ipsa res, quam li
 bertatem definimus, iustitiæ seruitus diuinis in literis
 appellatur. Sic enim ait Gentium Apostolus: Gratia
 Dei, quòd fuistis serui peccati; obedistis autem ex con
 scientia, in eam formam doctrinæ in quam traditi estis: libe
 rati autem à peccato, serui facti estis iustitiæ. Et pauca
 interpositis: Cùm serui fuistis peccati, inquit, liberi
 fuistis iustitiæ. Quem ergo fructum habuistis tunc in
 illis, in quibus nunc erubescitis? nam finis illorū motus
 est: nunc verò liberati à peccato, serui autem facti Deo
 habetis fructum in sanctificationem, finem verò vitam
 æternam. Sed cùm verissimè dictum sit, Domino ser
 uire, regnare est: nulla potest homini maior aut melior
 natureque eius conuenientior libertas contingere, quam
 Deo iustitiæque seruire. Subiectus enim Deo, cupiditate
 rati
 sic
 cen
 qua
 con
 cibi
 test
 Ap
 nar
 & i
 Reg
 ges
 tes,
 ner
 tas
 not
 uer
 pro
 libe
 mi
 dis
 tri
 vol
 & a
 ad
 tus
 ma
 Pro
 test
 pec
 per
 rita
 am
 lam
 ciat

*Roman. 8.**Serm. 14, 37
epist. ad Rom.**Lib. de Isaac
& anima, c. 4.**Lucæ 17.**Cap. 1.**Roman. 6.**Prosper in
epist. ad De
patriarcham.*

ratibus imperat, eaq. ratione regnat, & liber est. Ideoq. sic liberis, & seculi cupiditates strenuè decertando vincuntibus, coronæ tanquam Regibus promittuntur: non quales erant illæ, quibus inter gentes, ait Tertullianus, consignari libertas solet, sed æternæ illæ & immarcescibiles, quibus acceptis, in seruitutem relabi nemo potest. Qui vicerit, inquit, dabo ei coronam vitæ. Et Apostolus sibi, haud segniter in agone certanti, coronam exspectat. Sedent & seniores coronati, eodē auro & ipse Filius hominis supra nubem micat. Denique & Reges nos Christus & Sacerdotes fecit Deo suo. Reges, propter dominatum spiritus in carnem; Sacerdotes, propter piam, qua Deo nos offerimus, subiectionem. Abusiue ergo illa seruitus dicitur, cum sit libertas vera: sicuti è diuerso libertas abusiue & improprie nominatur, pro sua libidine, cum nemo prohibeat, viuere. Quid enim hoc aliud est, quam infelicissime propriissimeque seruire? quomodo interdū scriptura libertatem vocat eam, per quam, nemine prohibente, miserum esse liceat. velut Hieremiæ 34. Vos non audistis me, vt prædicaretis libertatem vnusquisque fratri suo, & vnusquisque amico suo. Ecce ego prædico vobis libertatē, ait Dominus, ad gladium, ad pestem, & ad famem. Erat hæc libertas per Ironiam sic dicta ad malè patiendum, cum magna esset miseræ seruitus: sicuti est libertas abusiue & per Ironiam dicta, ad malefaciendum; cum vera sit seruitus sub iugo peccati. Propterea in Enchiridio beatus Augustinus, Quæ potest, inquit, serui addicti esse libertas, nisi quando eum peccare delectat? Apud Deum verò, vt idem ait, semper est libera seruitus; cui nõ necessitas seruit, sed charitas, Quapropter audiunt à Domino Discipuli: Vos amici mei estis, si feceritis quæ ego præcipio vobis. Iam non dicam vos seruos, quia seruus nescit quid faciat dominus eius; vos autem dixi amicos, quia omnia

*Lib. de coron.
militiu.*

Cap. 10.

*In sent. Pra-
speri 124. ead
enarratione
Augustini in
Psalm. 99.
Ioannis 15.*

R 3 quæ

quæ audiui à Patre meo, nota feci vobis. Simul ergo, inquit Augustinus, & seruus es & liber: seruus, quia factus es; liber, quia amaris à Deo, à quo factus es, imò etiam inde liber, quia amas eum à quo factus es. Hæc ille in Psalm. 99. Quibus similia reperies in Psalm. 122, vbi tractans illud, Sicuti oculi seruorum in manibus dominorum suorum: Primò, inquit, fecit nos seruos quos redemit. Deinde etsi iam filij per gratiam ipsius, serui tamen propter creaturam; quia vniuersa creatura Deo seruit. Vt igitur Deus & Pater est iustorū & Dominus: ita illi & serui sunt & filij, proindeque liberi serui per naturam; liberi per gratiam. Qui enim vocatus est à Domino seruus, inquit Apostolus Gentium, is libertus est Domini. Similiter qui liber vocatus est, seruus est Christi. Cuius occasione loci non nihil discriminis inter libertatem & libertinitatem D. Ambrosius explicauit, libro primo de Iacob & vita beata: E proprio tribuens libertatem, qui nunquam seruus fuit, quomodo Adamus liber conditus est: libertum vero vocans eum qui ex seruitute eductus est in libertatem. Reuera, inquit, omnes Christi liberi sumus, nemo liber. Omnes enim in seruitute generati. Quid seruituti conditioni arrogantiam libertatis assumis? Nescis quòd te Adæ & Euzæ culpa mancipauerit seruituti? nescis quòd te redemerit Christus, non emerit? Seruus igitur es, cum sis redemptus; Deoque seruitutem & quasi Domino debes, & quasi redemptori. Sed non inferiorem, inquit, putes libertinitatem sub Christo quam libertatem esse: ad dignitatem equalis, ad tuitionem præstantior est, ad gratiam par, aduersus lapsum cautior, aduersus superbiam tectior. Et rursum: Vtraque conditio, inquit, est esse sub Christo, sub quo & pretiosa seruitus, & gloriosa libertas. pretiosa seruitus, quasi ranti sanguinis pretio comparata: gloriosa autem libertas, quòd nulla seruitus culpæ, nulla peccatorum vincula

constri-

1. Cor. 7.

Cap. 3.

1. Cor. 7.

1. Cor. 7.
1. Cor. 7.
1. Cor. 7.
1. Cor. 7.
1. Cor. 7.

constringant; nulla flagitiorum onera, nulla criminum
 commercia degeneris nexui seruitutis addicant. Ha-
 ctenus diuus Ambrosius pulchrè omnino Christianæ
 seruitutis nobilitatem, hoc est, veram beatam que iu-
 storum libertatē explicauit: quam gloriosam ipse qui-
 dem, Augustinus verò, piam ac liberam seruitutem
 vocat. Ipsa est, inquit, vera libertas, propter recti facti
 latitiam: simul & pia seruitus, propter præcepti obe-
 dientiam. Sed ista libertas ad bene faciendum, vnde
 erit homini vendito & addicto, nisi redimat ille, cuius
 vox est: Si vos Filius liberauerit, tunc verè liberi eritis.
 Constat igitur, & veram libertatem esse, eum bonum
 cum delectatione operamur, læti que & alacres virtu-
 tis officium facimus: & simul non veram, sed piam
 seruitutem, Deo parere, eiusque obedienter mandata
 suscipere: cui subijci æquissimum esse, omni ratione
 doceatur. Si enim iustum est, homines seruire homi-
 nibus dominantibus, quòd hoc ipsum vtile sit seruien-
 tibus, cum sic improbis aufertur iniuriarum licentia,
 domitique se melius habent, quia indomiti se deterius
 habuerunt: quanto æquius est hominem Deo seruire,
 non modò quia ipse verus & legitimus piusque Do-
 minus est, verum etiam quia totum hoc ipsum seruire
 Deo, non illi, sed nobis ipsis, incredibilem affert vili-
 tatem? Sicut enim qui versantur in lumine, nihil ipsi
 quidem lumini præstant beneficij, sed ab eo potius
 beneficium accipiunt: sic & seruitus erga Deum, in-
 quit Irenæus, Deo quidem nihil cõfert, qui bonorum
 nostrorum nõ eget: ipse autem sibi seruientibus, vitam
 & incorruptelam præbet: & idcirco exegit ab homini-
 bus seruitutem; vt, quoniam est bonus & misericors,
 benefaciat eis qui in eius seruitute perseverant. Bene
 igitur diuus Prosper sic ait: Nemo seruit, nisi cum ali-
 qua libertate: & nemo liber est, nisi cum aliqua serui-
 tute, dicente Apostolo: Cùm enim serui essetis peccati,

Lib. 1. conu.
 duas epistolas
 Pelag cap. 3.

Lib. 4. contra
 heres cap. 28.

Contra Collat.
 cap. 21.

R 4 liberi

264 DE CHRISTIANA LIBERTATE
liberi fuistis iustitiæ. Bene etiam Augustinus in Psal-
mum 103, Quos, inquit, liberos fecerat, seruos fecit:
non conditione seruili, sed tamen Christi redemptione:
non necessitate, sed charitate. Seruum enim suum
te fecit, qui te suo sanguine liberum fecit.

CAPVT IIII.

*Qui solo metu, non amore iustitiæ, quod præceptum est faciunt,
hos nondum esse liberos à seruitute peccati.*

EXISTVNT autem nonnulli, qui licet Deo serui-
re, eiusque præceptum implere videantur: nondum
tamen ad veram hanc, quæ à peccato est, pervenere li-
bertatem: sed adhuc inter seruos à Scripturæ sanctæ
diuinis auctoribus numerantur. velut ij qui Deum
quidem verum norunt, eiusque ex præceptis non te-
nent modò certa cognitione voluntatem, verum etiam
illam quadam specie probandę conuersationis, homi-
num oculis subiiciunt, vt viri esse boni videantur: sed
totum id metu pœnarum, aut terrenorum amore præ-
miorum agunt, ac proinde non libenter neque inge-
nua voluntate: cùm præceptum non ametur, sed car-
nali cupiditati seruiatur. Etenim duæ res sunt quæ ser-
uitutem animo veram afferunt: altera, si lubens ei pa-
reas, cui parendum non sit, hoc est, non legitimo do-
mino, sed tyranno hostilique potestati. vnde et si sunt
qui, verbi gratia, Mammonæ lubentes seruiunt, tamen
non ille novit, inquit Ambrosius, aliqua iura domina-
tus, sed ipsi sibi iugum seruitutis imponunt, neque enim
iusta est potestas, sed iniusta seruitus; & ideo ait: Faci-
te vobis amicos de mammona iniquitatis. Idcirco &
per Ieremiam sic est prænunciata seruitutis abiectio,
vt diceretur: Cõteram iugum eius de collo tuo, & vin-
cula eius dirumpam, & non dominabũrur ei amplius
alieni, sed seruient Domino Deo suo. Altera quæ ser-
uitutem facit res est, si, cui parendam sit eius iussu in-

*Lib. 8 in Luc.
cap. 67.*

Et c. quo

coll. 6. v. 10.

1. 2. 3.

modi

8